

CZU 343.133

DOI 10.5281/zenodo.5069204

PUNEREA SUB ÎNVINUIRE ȘI ÎNAINȚAREA ACUZĂRII

Tudor OSOIANU,

doctor în drept, profesor universitar

Dinu OSTAVCIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar

INDICTMENT AND ACCUSATION SUBMISSION

Tudor OSOIANU,

PhD, university professor

Dinu OSTAVCIUC,

PhD, associate professor

Punerea sub învinuire ocupă un loc deosebit în faza de urmărire penală. Acest act totalizează activitatea organului de urmărire penală, realizată până la o anumită etapă.

Ordonanța de punere sub învinuire indică aspectele în fapt și în drept ce sunt imputate învinuitului, care permite orientarea activității procesual-penale, determinând conținutul rechizitoriului precum și al limitelor judecării cauzei penale.

Nu mai puțin importantă este comunicarea învinuirii incriminate, denumită în legislația națională – înaintarea învinuirii. Dacă organul de urmărire penală nu ar comunica actul de punere sub învinuire, acesta din urmă ar fi doar un act unilateral, caz în care învinuitul, căruia nu i s-a comunicat învinuirea, nu ar ști de ce este învinuit și, în consecință, ar fi lipsit de posibilitatea de a se apăra de faptele care i se impută.

Cuvinte-cheie: acuzație în materie penală, urmărirea penală, raport, ofițer de urmărire penală, procuror, ordonanță de punere sub învinuire.

The indictment occupies a special place in the criminal investigation phase. This act summarizes the activity of the criminal investigation body, carried out up to a certain stage.

The indictment ordinance indicates the factual and legal aspects that are imputed to the accused, which allows the orientation of the criminal procedural activity, determining the content of the indictment as well as the limits of the trial of the criminal case.

No less important is the communication of the incriminated accusation, called in the national legislation – the submission of the accusation. If the prosecuting body did not communicate the indictment, the latter would be only a unilateral act, in which case the accused, who was not notified of the accusation, would not know why is he accused, and consequently, would be deprived of the possibility of defending himself against the facts imputed to him.

Keywords: charge in criminal matters, criminal prosecution, report, criminal investigation officer, prosecutor, accusation submission ordinance.

Introducere. Potrivit jurisprudenței CtEDO, actul de acuzație are un rol determinant în procedura penală, începând cu data notificării, persoana în cauză este oficial avizată despre baza factuală și juridică a învinuirii ce i se aduce [1].

Prevederile art. 280-283, 289 CPP denotă că atribuirea calității de învinuit ar putea să cuprindă următoarele etape distincte:

– Întocmirea raportului de către ofițerul de urmărire penală cu propunere de punere sub învinuire;

Introduction. According to the jurisprudence of the ECtHR, the indictment has a decisive role in the criminal procedure, starting with the date of notification; the person in question is officially informed about the factual and legal basis of the accusation brought against him. [1]

The provisions of the Articles 280-283, 289 of the CPC, denote that the attribution of the quality of accused could include the following distinct stages:

– Preparation of the report by the criminal

– Punerea sub învinuire (emiterea ordonanței de punere sub învinuire);

– Înaintarea acuzării (aducerea la cunoștință a ordonanței de punere sub învinuire) și audierea învinuitului;

– Schimbarea și completarea acuzării.

Punerea persoanei sub învinuire le permite organelor de urmărire penală, pe de o parte, să efectueze acțiunile necesare urmăririi penale, iar pe de altă parte, să facă previzibilă situația persoanei fără a leza drepturile fundamentale ale acesteia [2, pct.22].

Punerea sub învinuire contribuie la apariția unui participant nou, a unui participant principal – învinuitul. Soluționarea întemeiată a problemei despre punerea sub învinuire trebuie să contribuie la consolidarea legalității și a ordinii de drept, la ocrotirea intereselor drepturilor și libertăților cetățenilor, la educarea cetățenilor în spiritul respectării Constituției [2, pct.22].

În ceea ce privește calitatea de învinuit, Curtea Constituțională reține că termenul de menținere a statutului de învinuit al persoanei trebuie dedus din termenul rezonabil garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de articolul 20 din Constituție. În materie penală, acest drept urmărește ca persoana să nu fie subiectul unei acuzații pentru o perioadă îndelungată de timp [3, pct.31].

Curtea Europeană a subliniat că acuzaatul are dreptul la examinarea cazului său cu o diligență specială și că, în materie penală, articolul 6 din Convenție este conceput pentru evitarea incertitudinii în care se află o persoană acuzată ținând cont de faptul că risca o condamnare penală (Kalpachka c. Bulgariei, 02. 11. 2006, (paragr. 65); Borzhonov c. Rusiei, 22. 01. 2009, (paragr. 39); Grigoryan c. Armeniei, 10. 07. 2012, (paragr. 129); Borobar și alții c. României, 29 ianuarie 2013, (paragr. 80)).

Codul de procedură penală nu indică *in concreto* anumite termene procedurale pentru calitatea de învinuit. Acest termen nu poate fi stabilit *in abstracto*, dar este apreciat și stabilit în fiecare caz particular în funcție de criteriile stabilite în art. 20 alin. (2) CPP, concretizat prin dispozițiile art. 259 CPP.

investigation officer with a proposal of accusation submission;

– Indictment (issuing the indictment);

– Accusation submission (notification of the indictment) and hearing of the accused;

– Change and completion of the charge.

Placing the person under criminal charge allows the criminal investigation bodies, on the one hand, to carry out the actions necessary for the criminal investigation, and on the other hand, to make the person's situation predictable without infringing of his or her fundamental rights. [2, point 22]

The indictment contributes to the appearance of a new participant, of a main participant – the accused. The well-founded solution of the problem of indictment must contribute to the consolidation of legality and the rule of law, to the protection of the interests of citizens' rights and freedoms, to the education of citizens in the spirit of observance of the Constitution. [2, point 22]

As for the quality of the accused, the Constitutional Court notes that, *the time limit for maintaining of the status of accused person must be deduced from the reasonable time guaranteed by Article 6 § 1 of the European Convention on Human Rights and Article 20 of the Constitution. In criminal matters, this right seeks not to be the subject of an accusation for a long period of time. [3, point 31]*

The European Court has emphasized that the accused has the right to have his case examined with special diligence and that, in criminal matters, Article 6 of the Convention is designed to avoid the uncertainty of an accused person in view of the risk of a criminal conviction of Kalpachka v. Bulgaria, 02. 11. 2006, (par. 65); Borzhonov v. Russia, 22. 01. 2009, (par. 39); Grigoryan v. Armenia, 10. 07. 2012, (par. 129); Borobar and others v. Romania, January 29, 2013, (par. 80).

The Code of Criminal Procedure does not specify *in concreto* certain procedural deadlines for the quality of accused. This term cannot be established *in abstracto*, but it is appreciated and established in each particular case according to the criteria established in the Article 20 paragraph (2) of the CPC, objectified by the provisions of Article 259 of the CPC.

Methods and materials applied. Theoretical, normative and empirical material was used in

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestui articol a fost folosit materialul teoretic, normativ și empiric. De asemenea, cercetarea respectivului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc. Totodată, au fost analizate lucrările specialiștilor autohtoni.

Scopul cercetării. Examinarea și analiza cadrului normativ intern și a doctrinei privind respectarea legalității în materia punerii sub învinuire și a înaintării acușării.

Rezultate obținute și discuții. Punerea sub învinuire. În cazul în care există suficiente probe că infracțiunea a fost săvârșită de o anumită persoană, organul de urmărire penală întocmește un raport cu propunerea de a pune persoana respectivă sub învinuire. Raportul cu materialele cauzei penale se înaintează procurorului.

„Legea nu prevede în mod expres conținutul raportului. În doctrină se susține că Raportul cu propunerea de a propune o anumită persoană sub învinuire va conține datele prevăzute în alineatul 2 al articolului 281” [4, p.432].

În practica de urmărire penală rapoartele conțin, de regulă, două părți: expunerea și dispozitivul.

Expunerea cuprinde: informații despre persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală; date despre dosarul de urmărire penală (începerea urmăririi, conexarea sau disjungerea, suspendarea, încetarea și reluarea urmăririi penale); fapta constatată de organul de urmărire penală; expunerea/ analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului; circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea învinuitului.

Dispozitivul cuprinde propunerea de punere sub învinuire și formularea învinuirii care se încriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor ce urmează a fi imputate.

Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii preventive, atunci organul de urmărire penală înaintează propuneri în raport și în această privință.

Totuși art. 389 CPP indică în mod expres

the elaboration of this article. Also, the research of the respective subject was possible by applying several methods of scientific investigation specific to the procedural-criminal theory and doctrine: logical method, comparative analysis method, systemic analysis, etc. At the same time, the works of local specialists were analyzed.

The purpose of the research. Examination and analysis of the internal normative framework and of the doctrine regarding the observance of the legality in the matter of indictment and submission of the accusation.

Results obtained and discussions.

Indictment. If there is sufficient evidence that the crime was committed by a certain person, the criminal investigation body shall draw up a report with the proposal to place the person in charge. The report with the materials of the criminal case is submitted to the prosecutor.

“The law does not expressly provide for the content of the report. The doctrine states that the Report with the suggestion to propose a particular person under accusation will contain the data provided for in paragraph 2 of the Article 281.” [4, p.432]

In criminal prosecution practice, reports usually contain two parts: the exposure and the device.

The exposure includes: information about the person in respect of whom the criminal investigation was carried out; data about the criminal investigation file (initiation of prosecution, connection or disjunction, termination and resumption of criminal prosecution); the deed ascertained by the criminal investigation body; exposing / analyzing the evidence that confirms the deed and the guilt of the accused; circumstances that mitigate or aggravate the liability of the accused.

The device includes the suggestion for indictment and the wording of the accusation which is incriminated with the legal classification of the actions to be imputed.

If the conditions provided by law for taking the preventive measure are met, then the criminal investigation body shall submit proposals in the report in this regard as well.

However Article 389 of the CPC expressly

elementele de conținut al raportului, pentru cazurile în care ofițerul de urmărire penală consideră că probele administrate sunt concludente și suficiente pentru a termina urmărirea penală și întocmirea rechizitoriului:

- fapta care a servit temei pentru pornirea urmăririi penale;
- datele de identitate ale învinuitului sau învinuiților;
- încadrarea juridică a faptei sau faptelor și probele administrate;
- faptele și persoanele privitor la care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire;
- corpurile delictelor și măsurile luate în privința lor, precum și locul de păstrare;
- măsurile preventive aplicate;
- măsurile asigurătorii luate în cursul urmăririi penale;
- cheltuielile judiciare.

Dacă, urmare examinării raportului organului de urmărire penală și a materialelor cauzei, procurorul consideră că probele acumulate sunt concludente și suficiente, el emite o ordonanță de punere sub învinuire a persoanei.

În viziunea Plenului CSJ, ordonanța de punere sub învinuire asigură desfășurarea normală a urmăririi penale și se înscrie printre căile procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică, care au un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea, și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot fi impuse pe parcursul procesului [5, pct.5.3].

În opinia profesorului Dolea I., pe care o susținem, raportul privind propunerea de punere sub învinuire este facultativ pentru procuror, nefiind legat de calificarea infracțiunii indicate în raport. Procurorul poate de sine stătător pune persoana sub învinuire” [6, p. 653].

De fapt, procurorul este în drept să emită ordonanță de punere sub învinuire chiar și în lipsa raportului ofițerului de urmărire penală, de ex., în cazurile în care conform legii procurorul exercită în mod exclusiv urmărirea penală în conformitate cu prevederile art. 270 CPP.

Procurorul nu este constrâns de propunerea ofițerului de urmărire penală, care după stu-

indicates the content elements of the report, for the cases in which the criminal investigation officer considers that the evidence administered is conclusive and sufficient to complete the criminal investigation and the preparation of the indictment act:

- the deed that served as the basis for initiating the criminal investigation;
- identity data of the accused;
- the legal classification of the deed or facts and the evidence administered;
- the facts and persons regarding which the cessation of the criminal investigation was ordered or the removal of the person from the investigation;
- physical evidence of the offenses and the measures taken in respect of them, as well as the place of storage;
- applied preventive measures;
- precautionary measures taken during the criminal investigation;
- legal costs.

If, following the examination of the report of the criminal investigation body and the materials of the case, the prosecutor considers that the accumulated evidence is conclusive and sufficient; he issues an ordinance of indictment of the person.

In the view of the SCJ Plenum, the indictment insures the normal conduct of criminal prosecution and is one of the procedural means provided by law, necessary in a democratic society, which have a legitimate purpose to ensure effective measures to combat crime, and this purpose is proportional to certain restrictions that may be imposed during the process. [5, point 5.3]

In the opinion of Professor Dolea I., whom we support, the report on the proposed indictment is optional for the prosecutor, not being related to the qualification of the crime indicated in the report.” [6, p. 653]

As a matter of fact, the prosecutor is entitled to issue an indictment even in the absence of the report of the criminal investigation officer, for example, in cases where according to the law the prosecutor exclusively exercises criminal prosecution in accordance with the provisions of Article 270 of the CPC.

dierea și analiza raportului și a materialelor de urmărire penală ar putea să-l respingă, dispunând în conformitate cu prevederile art. 52 alin. (1) pct. 19 CPP, restituirea dosarului penal organului de urmărire penală cu indicațiile sale în scris. O eventuală admitere parțială a raportului ar presupune reținerea în sarcina învinutului doar a unei părți din faptele constatate și propuse de a fi imputate de organul de urmărire penală, sau schimbarea încadrării juridice a faptelor ce urmează a fi incriminate.

Dacă persoana ce urmează a fi pusă sub învinuire are calitatea de bănuît, atunci emiterea ordonanței respective în conformitate cu prevederile art. 281 CPP trebuie realizată până la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru menținerea calității de bănuît, indicate în art. 63 alin. (2) CPP.

CPP nu prevede în mod obligatoriu ca calitatea de învinuit să fie anticipată de cea a bănuîtului. *În unele sisteme constituționale nu se atestă categoria de bănuît, după cercetările de rigoare persoanei fiindu-i înaintată învinuirea. Nici sistemul nostru de drept nu prevede obligativitatea recunoașterii persoanei în calitate de bănuît, aceasta se aplică la discreția organului de urmărire penală sau a procurorului, căroră le aparține dreptul de a alege direcțiile juste de exercitare a urmăririi penale. Astfel, organul de urmărire penală, dacă dispune de probe suficiente, poate înainta direct învinuirea* [7, pct.8].

Având în vedere prevederile art. 63 alin. (3) CPP, la momentul expirării termenului de reținere a bănuîtului indicat în alin. (2) pct. 1 CPP – (72 ore), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuîtul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. Este dificil din punct de vedere practic ca în termen de 72 de ore să fie emis un raport cu propunere de punere sub învinuire, având în vedere complexitatea reținerii ca măsură de constrângere și termenul restrâns.

De asemenea, nu este cazul ca ordonanța de punere sub învinuire să fie anticipată de raportul ofițerului de urmărire, atunci când procurorul în conformitate cu prevederile art. 52 alin. (1) pct

The prosecutor is not constrained by the proposal of the criminal investigation officer, who after studying and analyzing the report and the criminal investigation materials, could reject it, deciding in accordance with the provisions of Article 52 paragraph (1) point 19 of the CPC, restitution of the criminal file to the criminal investigation body with his written indications. A possible partial admission of the report would imply to the accused only a part of the facts found and proposed to be imputed by the criminal investigation body, or the change of the legal classification of the facts to be incriminated.

If the person to be indicated has the quality of suspect, then the issuance of the respective ordinance in accordance with the provisions of Article 281 of the CPC, must be carried out until the expiration of the terms provided by law for maintaining the quality of suspect, indicated in Article 63 paragraph (2) of the CPC.

The CPC does not necessarily require that the quality of the accused should be anticipated by that of the suspect. *In some constitutional systems the category of suspect is not attested, after the rigorous investigations of the person being charged. Our legal system also does not provide for the obligation to recognize the person as a suspect, this applies at the discretion of the criminal investigation body or the prosecutor, who has the right to choose the suitable directions to pursue the criminal investigation. Thus, the criminal investigation body, having sufficient evidence, can directly file the accusation.* [7, point 8]

Considering the provisions of Article 63 paragraph (3) of the CPC, at the moment of expiration, the term of detention of the suspect indicated in paragraph (2) point 1 of the CPC - (72 hours), the criminal investigation body is obliged to release the detained suspect or to revoke, in the manner established by law, the preventive measure applied to him, ordering his removal from prosecution or placing him under charge. It is difficult from a practical point of view to issue a report with a proposal for indictment within 72 hours, given the complexity of detention as a coercive measure and the short deadline.

It is also not compulsory that the indictment ordinance should be anticipated by the re-

9 CPP retrace motivat cauza penală de la ofițerul de urmărire penală și preia urmărirea penală.

Dacă, după examinarea raportului organului de urmărire penală și a materialelor cauzei, procurorul consideră că probele acumulate sunt *concludente* și *suficiente*, el emite o ordonanță de punere sub învinuire a persoanei.

Pentru întocmirea raportului ofițerului de urmărire penală nu este impusă această condiție (art. 280 alin. (1) CPP). În general, nu considerăm rațional de a pune accent în acest context, fără o motivare de principiu, numai pe una din condițiile de admisibilitate a probelor indicate în art. 95 alin. (1) CPP, în mod separat, adică cel al concludenței.

Rămâne la latitudinea procurorului de a aprecia prezența celor două cerințe cumulative față de probele impuse în art. 281 CPP, pentru a pune sub învinuire o persoană. Dacă legea lămurește care probe sunt *concludente* în art. 6 pct. 35 CPP, atunci evaluarea înțelesului sintagmei *probe suficiente* rămâne la discreția procurorului.

„Instituția limitelor probatoriului este indisolubil legată de conceptul de suficiență a probelor. Într-un anumit sens, putem spune că vorbim despre „două părți ale aceleiași monede”. Diferența este, poate, în accente. Dacă în conceptul limitelor probatoriului, accentul se pune pe stabilirea obiectivelor (cât de multe dovezi va trebui să colectați pentru a considera stabilit obiectul probei?), atunci în conceptul de „suficiență” – pe evaluarea dovezilor deja colectate (există destul de multe?)” [8, p.57].

„Se consideră probe acumulate suficiente, chiar dacă nu sunt constatate toate circumstanțele agravante și atenuante, care nu sunt semne calificative ale elementelor infracțiunii, precum și mărimea daunei cauzate prin infracțiune, dacă acestea nu influențează calificarea infracțiunii. Aceste date pot fi constatate și după punerea sub învinuire” [4, p.433].

Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă:

- data și locul întocmirii;
- numele și prenumele procurorului care a întocmit-o;
- numele, prenumele, ziua, luna, anul și lo-

port of the investigating officer, when the prosecutor in accordance with the provisions of Article 52 paragraph (1) point 9 of the CPC shall reasonably withdraw the criminal case from the criminal investigation officer and take over the criminal investigation.

If, after examining the report of the criminal investigation body and the materials of the case, the prosecutor considers that the accumulated evidence is *conclusive* and *sufficient*, he issues an ordinance of indictment of the person.

This condition is not imposed to the criminal investigation officer for the preparation of the report (Article 280 paragraph (1) of the CPC). In general, we do not consider it rational to emphasize in this context, without a motivation in principle, only on one of the conditions of admissibility of the evidence indicated in Article 95 paragraph (1) of the CPC, only the convincing one.

It's up to the prosecutor's attitude to assess the presence of the two cumulative requirements for the evidence imposed in Article 281 of the CPC, to indict a person. If the law clarifies which evidence is *conclusive* in Article 6 point (35) of the CPC, then the evaluation of the meaning of the phrase *sufficient evidence*, remains at the discretion of the prosecutor.

“The institution of the limits of evidence is inextricably linked to the concept of sufficiency of evidence. In a sense, we can say that we are talking about “two sides of the same coin”. The difference is, perhaps, in the accents. If in the concept of the limits of evidence, the emphasis is on setting goals (how much evidence will you have to collect to consider the object of the evidence established?), then in the concept of “sufficiency” – on evaluating the evidence already collected (is there enough?).” [8, p.57]

“It is considered sufficiently accumulated evidence, even if not all aggravating and mitigating circumstances are found, which are not qualifying signs of the elements of the crime, if they do not influence the classification of the crime. These data can be also ascertained after the indictment.” [4, p.433]

The indictment ordinance must include:

- date and place of preparation;

cul nașterii persoanei puse sub învinuire, precum și alte date despre persoană care au importanță juridică în cauză;

- formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei, circumstanțelor în virtutea cărora infracțiunea nu a fost consumată în cazul pregătirii sau tentativei de infracțiune, formelor de participare, dacă infracțiunea a fost săvârșită de un grup de persoane;

- circumstanțele care agravează răspunderea;
- faptele incriminate și articolele, alineatele sau literele articolelor din Codul penal (inclusiv textul exact al legii penale care corespunde articolului, alineatului și literei respective);

- care prevăd răspunderea pentru aceste infracțiuni, în cazul în care învinuitul este tras la răspundere pentru săvârșirea mai multor infracțiuni;

- mențiunea despre punerea persoanei respective sub învinuire în cauza respectivă conform articolului, alineatului și literei articolului din Codul penal care prevăd răspundere pentru infracțiunea/ile comisă/e.

Omisiunea de a stabili perioada comiterii faptei incriminate este criticată atât de CtEDO, cât și de instanțele naționale. *Astfel, prima instanță a reținut corect că prin derogare de la prevederile art. 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală, raportate la dispoziția art. 326 alin. (3) lit. a) Cod penal, atât ordonanța de punere sub învinuire, cât și rechizitoriul nu conțin informația privind perioada în care a avut loc fapta incriminată inculpatului, suma extorcată...*[9]. Stabilirea exactă a timpului când s-a săvârșit infracțiunea permite organelor judiciare să determine alte activități desfășurate de făptuitor.

De asemenea, locul și timpul infracțiunii permit a constata dacă învinuitul are sau nu alibi. *Curtea notează că instanțele judecătorești superioare nu au examinat constatarea instanței inferioare că G. și celălalt coacuzat au avut un alibi (s.a.) pentru presupusul timp al crimei. Luând în considerație toate declarațiile de mai sus ale martorilor, instanța de judecată a constatat că în jurul orei 4.30 dimi-*

- name and surname of the prosecutor who drafted it;

- name, surname, day, month, year and place of birth of the accused person, as well as other data about persons of legal importance in question;

- formulation of the accusation indicating date, place, means and manner of committing the crime and its consequences, the nature of guilt, reasons and qualifying signs for the legal classification of the deed, circumstances by virtue of which the crime was not consumed in preparation or attempted crime, forms of participation, if the crime was committed by a group of persons;

- circumstances that aggravate the liability;
- the incriminated facts and the articles, paragraphs or letters of the articles from the Criminal Code (including the exact text of the criminal law corresponding to the article, paragraph and letter).

- facts which provide for liability for these offenses, if the accused is held liable for committing several offenses.

- the statement about bringing the person in question under indictment in accordance with the article, paragraph and letter of the article of the Criminal Code which provide for liability for the crime (s) committed.

Failure to establish the period for committing the incriminating act is criticized by both ECHR and national courts. *Thus, the first instance correctly held that by derogation from the provisions of Articles 281 paragraph (2), 296 paragraph (2) of the Criminal Procedure Code, reported to the disposition of Article 326 paragraph (3) letter a) of the Criminal Code, the indictment ordinance and the accusation act do not contain information on the period in which the act committed against the defendant took place, the amount extorted, ...*[9] Determining the exact time when the crime was committed allows the judicial bodies to determine other activities carried out by the perpetrator.

Also, the place and time of the crime allow ascertaining whether or not the accused has an alibi. *The Court notes that higher courts did not examine the lower court's finding that G. and other co-accused had an alibi for the alleged time of the crime. Taking into account all the above statements*

neața, ora la care potrivit acușării a avut loc omorul, bănușii se aflau în casa părinșilor frașilor C. și că ei nu puteau fi în pădure pentru a comite crima, după cum se pretindea [10, paragr.42, 112].

Curtea a notat, Cum a fost și în speșă Grădinar c. Moldovei, § 117, în prezenta cauză instanșele nașionale au omis să ia în considerație **alibi** (s.a.) al reclamantului pentru noaptea când omorul victimei M. ar fi avut loc, deși acest **alibi** (s.a.) a fost acceptat de două instanșe în prima rundă a procedurilor. Nu există nici o explicație pentru această omisiune, care se referă la unul din cele mai concludente argumente prezentate de apărare și prin urmare necesita o analiză corespunzătoare [11, paragr. 57].

Efectuând o sinteză a cadrului normativ și jurisprudenșei în ordinea de idei relevantă, se apreciază că instanșă de judecată este valabil sesizată și, respectiv, este în drept să judece cauza cu condiția că ordonanșă de punere sub învinuire și rechizitoriul sunt întocmite în conformitate cu prevederile legii. Astfel, faptele imputate inculpașilor sunt insuficient descrise, sunt imprecise și nu sunt circumstanțiate ca mod de operare, ori prin loc și timp. Acșunile care ar fi trebuit să stea la baza învinuirii nu sunt determinate cu suficientă precizie printr-o modalitate clară și concretă de săvârșire a faptelor infracșionale și o fixare riguroasă a coordonatelor spașio-temporale [12].

Stabilirea nu numai a datei calendaristice, dar și a orei este foarte importantă pentru unele cazuri concrete. Curtea menșionează că medicul-legist I.C. a făcut parte din prima comisie de experșii medici legiști, care după ce au examinat cadavrul victimei, au ajuns la o concluzie cu privire la posibila **oră** (s.a.) la care i-a fost cauzată leziunea fatală. Cu doi ani mai târziu, din motive bine-cunoscute doar pentru el, medical legist I.C. s-a înfășșat la Curtea de Apel și a exprimat o opinie care a atras după sine un alt efect asupra acușării celor trei colaboratori de poliție [13].

Constatarea timpului săvârșirii infracșunii permite a o încadra corect atunci când el este semn esenșial al unei componente concrete sau semn circumstanțial. Curtea Constitușională reține că timpul săvârșirii faptei este un element inherent al componenteșei infracșunii, care urmează a fi indicat cu precizie, în conformitate cu prevederile art. 9 din Codul penal, potrivit căruia timpul săvârșirii faptei se consideră timpul când

of the witnesses, the court found that around 4.30 in the morning, the time when the murder took place according to the accusation, the suspects were in the house of the parents of the C. brothers and that they could not be in the forest to commit the crime, as alleged. [10, par.42, 112]

The court noted, As the case of Grădinar v. Moldova § 117, in the present case the domestic courts failed to take into account the plaintiff's **alibi** for the night when the murder of the victim M. allegedly took place, although this **alibi** was accepted by two courts in the first round of proceedings. There is no explanation for this omission, which refers to one of the most conclusive arguments presented by the defense and therefore requires a proper analysis. [11, par. 57]

Making a synthesis of the normative framework and jurisprudence in the revealed order of ideas, it is appreciated that the court is validly notified and, respectively, is entitled to judge the case provided that the indictment ordinance and accusation act are drawn up in accordance with the law. Thus, the fact imputed to the defendants are insufficiently described, are imprecise and are not circumstantial as a mode of operation, or by place and time. The actions that should have been the basis of the accusation are not determined with sufficient precision by a clear and concrete way of committing the criminal acts and a rigorous fixation of the spatial-temporal coordinates. [12]

Setting not only of the calendar data, but also the time is very important for some concrete cases. The Court notes that medical examiner I.C. was part of the first commission of forensic experts, who after examining the victim's body, came to a conclusion about the possible time at which the fatal injury was caused. Two years later, for reasons well known only to him, medical examiner I.C. appeared before the Court of Appeal and expressed an opinion that led to another effect on the indictment of the three police officers. [13]

Establishment of the time of the crime allows framing it correctly when it is an essential sign of a concrete component or circumstantial sign. The Constitutional Court holds that the time of committing the deed is an inherent element of the composition of the crime, which is to be indicated precisely, in accordance with the

a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudicială, indiferent de timpul survenirii urmărilor [14, pct. 86].

Încadrarea juridică a faptei joacă un rol crucial în cadrul procesului penal ... *or, în acord cu temeiul legal al acuzațiilor ce i se aduc unei persoane, se poate organiza o apărare eficientă fundamentată pe contestarea faptelor incriminate cu titlu de acuzație, constituind o condiție esențială a echității procedurii garantate de art. 6 CEDO* [15].

...CtEDO în cauza Adrian Constantin c. României a statuat că art. 6 § 3 lit. a) din Convenție exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzației” aduse persoanei și îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației, adică la faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și despre încadrarea juridică a faptelor, și aceasta în mod detaliat [15].

Înaintarea acuzării. Art. 6 paragraful 3 lit. a) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale reglementează dreptul „acuzatului” de a fi informat cu privire la natura și cauzele „acuzației” ce i se aduce. Art. 6 paragr. 3 lit. a) CEDO recunoaște acuzatului nu numai dreptul de a fi informat cu privire la „cauza” acuzației, adică faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și privitor la „natura” acuzației, adică încadrarea juridică a faptelor în cauză; în ambele situații informarea trebuie să fie detaliată [16].

Așadar, dreptul unei persoane de a-și pregăti apărarea în mod efectiv se află într-o legătură indisolubilă cu dreptul de a fi informat atât despre faptele imputate, cât și despre încadrarea juridică a acestora.

În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și, în consecință, cu privire la încadrarea juridică a acestora pe care instanța o poate reține împotriva sa reprezintă o condiție esențială a unui proces echitabil. Există o legătură între literele a) și b) de la articolul 6 § 3 din Convenția Europeană: dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat prin prisma dreptului acuzatului de a-și pregăti apărarea (a se vedea Drassich c. Italiei [nr. 2], 22 februarie 2018, § 65 și § 66) [17, pct.23, 24].

provisions of the Article 9 of the Criminal Code, according to which the time of committing the deed is considered the time when the prejudicial action (inaction) was committed, regardless of the time of the consequences. [14, point 86]

The legal framework of the deed plays a crucial role in the criminal process... *or, in accordance with the legal basis of the accusations brought against the person, an effective fundamental defense can be organized on the contestation of the incriminated facts by way of accusation, constituting an essential condition of the fairness of the procedure guaranteed by Article 6 ECHR.* [15]

...ECHR in the case of Adrian Constantin v. Romania ruled that Article 6 § 3 letter a) of the Convention expresses the need to pay special attention to the notification of the “accusation” brought against the person and recognizes the right of the accused to be informed not only on the cause of the accusation, in other words, on the material facts of which he is accused and on which the accusation is based, but also to the legal classification of the facts, in detail. [15]

Accusation submission. Article 6 paragraph 3 letter a) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms regulates the right of the “accused” to be informed of the nature and causes of the “accusation” brought against him. Article 6 paragraph 3 letter a) of ECHR recognizes not only the right of the defendant to be informed about the “cause” of the accusation, in other words, the material facts of which he is accused and on which the accusation is based, but also about the “nature”, the legal classification of the facts in question; in both cases the information must be detailed. [16]

Therefore, the right of a person to prepare his defense effectively is inextricably linked to the right to be informed both of the alleged facts and of their legal classification.

In criminal matters, accurate and complete information on the charges brought against a person and, consequently, on their legal classification which the court may retain against him is an essential condition of a fair trial. There is a link between letters a) and b) of the Article 6 § 3 of the European Convention: the right to be informed of the nature and cause of the charge must be examined in the light of the

Textul convențional nu impune nicio formă particulară în ceea ce privește maniera în care acuzatul trebuie informat cu privire la natura și cauza acuzației aduse împotriva lui [18]. Obligația de informare a acuzatului să privească întreaga acuzație [19, paragr. 65], inclusiv modificările ulterioare aduse acuzației, acuzatul trebuind să dispună de timpul și facilitățile necesare pentru a acționa și a-și organiza apărarea pe baza tuturor informațiilor primite [19, paragr. 61] și informarea să fie detaliată pentru ca acuzatul să dispună de elemente suficiente pentru a înțelege deplin toate acuzațiile formulate împotriva lui pentru a pregăti în mod corespunzător apărarea [19, paragr. 60].

CSJ a criticat Decizia Curții de Apel, deoarece *constatând starea de fapt, a fost preluată învinuirea adusă lui Gheras Corneliu fără indicarea dacă aceasta corespunde prevederilor art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, adică dacă ea este clară, concretă și nu dă loc de interpretări prin frazele de ordin general pe care le conține, și anume „întru adoptarea unei hotărâri favorabile pe marginea cauzei penale din gestiune”, fără specificarea acțiunilor pe care trebuia sau le-a întreprins făptuitorul primind bani de la denunțator* [20].

Înaintarea acuzării constă în aducerea la cunoștință a persoanei învinuite asistate de apărătorul său a conținutului ordonanței de punere sub învinuire. Înaintarea acuzării învinuitului se face de către procuror în prezența apărătorului în cel mult 48 de ore din momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, dar nu mai târziu de ziua în care învinuitul s-a prezentat sau a fost adus în mod silit. „Termenul de 48 de ore este unul limitativ” [6, p.656]. Într-o interpretare extensiv favorabilă, acest termen de 48 de ore trebuie să fie respectat și pentru cazurile de reținere în conformitate cu prevederile art. 169 și 170 CPP.

Aducerea silită trebuie să fie anticipată de citarea legală. CtEDO a constatat încălcarea art. 5 CEDO, în condițiile în care Ministerul Public nu și-a îndeplinit obligația de a preciza motivele pentru care emiterea mandatului de aducere era necesară înainte de legala citare a reclamantului. CtEDO a mai constatat că, deși urmărirea penală a fost începută în 2008, reclamantul a fost adus

defendant's right to prepare his defense (to see Drasich v. Italia [No. 2], February 22, 2018, § 65 and § 66). [17, points 23, 24]

The conventional text does not impose any particular form as to the manner in which the accused must be informed of the nature and cause of the charge brought against him. [18] The obligation to inform the accused to look at the whole accusation [19, par. 65], including subsequent amendments to the prosecution, the accused must have the time and facilities necessary to act and organize his defense on the basis of all information received [19, par. 61] and the information should be detailed so that the accused has sufficient evidence to fully understand all the allegations made against him in order to properly prepare the defense. [19, par. 60]

The SCJ criticized the decision of the Court of Appeal, because *ascertaining the real situation, the accusation brought against Gheras Corneliu was taken over without indicating whether it corresponds to the provisions of Article 281 paragraph (2) of the Criminal Procedure Code, in other words, it is clear, concrete and does not give rise to interpretations by the general phrases it contains, and namely “for the adoption of a favorable decision on the criminal case under administration”, without specifying the actions which the perpetrator had to take or took, receiving money from the whistleblower.* [20]

The indictment consists in informing the accused person assisted by his defense counsel on the content of the indictment ordinance. The accusation submission shall be filed by the prosecutor in the presence of the defense counsel within 48 hours from the issuance of the indictment ordinance, but not later than the day on which the accused appeared or was forcibly brought. “The 48-hour term is a limiting one.” [6, p.656]. In an extensively favorable interpretation, this term of 48 hours must be observed also for the cases of detention in accordance with the provisions of the Articles 169 and 170 of the CPC.

The forced bringing must be anticipated by the legal citation. The ECHR found a violation of Article 5 of the ECHR, in the conditions in which the Public Ministry did not fulfill its obligation to specify the reasons why the issuance of the

pe 09.03.2010 sub puterea mandatului de aduce-re, fără a fi citat anterior, deși, cu alte ocazii, re-clamantul și-a respectat obligația de a se prezenta în fața organelor judiciare pentru a fi audiat [21, paragr.94-96].

„Punerea în vedere (comunicarea) a învi-nuirii are două accepțiuni: una restrânsă și alta mai largă, generală” [22, p.36].

„În accepțiunea restrânsă, comunicarea în-vinuirii este actul procesual care se îndeplinește după ce o persoană este pusă sub învinuire și con-stă în aceea că organul de urmărire penală comu-nică învinuitului fondul învinuirii, adică îi aduce la cunoștință faptele prevăzute de legea penală care i se impută” [22, p.36].

„În sens larg, punerea în vedere a învinuirii poate fi actul de punere sub învinuire și de punere în vedere a acesteia care, deși sunt diferite și nu coincid în timp, pot fi inserate în același act. Dar, deși punerea în vedere a învinuirii este un act dife-rit de cel anterior – al punerii sub învinuire, aceas-tă comunicare constituie principalul conținut al punerii sub învinuire” [22, p.36].

Chemarea unei persoane în fața procuroru-lui se face prin citație scrisă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau prin mijloace electro-nice. Citarea poate fi și prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică în cazul în care procurorul dispune de mijloacele tehnice necesare pentru a dovedi că citația a fost primită. În unele cazuri citarea învi-nuitului poate fi efectuată personal de ofițerul de urmărire penală sau de către agentul împuternicit cu înmânarea citației.

La prezentarea persoanei față de care s-a emis ordonanță de punere sub învinuire, procu-rorul va verifica identitatea învinuitului, precum și împuternicirile celorlalți participanți, dacă aceștia anterior nu au participat la alte acțiuni realizate de procuror. Este adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire și explicat conținutul in-criminării ce se aduce. După înaintarea acuzării, procurorul îi va explica învinuitului drepturile și obligațiile acestuia prevăzute în art. 66 și art. 277 CPP. Învinuitul trebuie să primească o copie a or-donanței de punere sub învinuire și informația în scris privind drepturile și obligațiile lui. Aceste ac-

arrest warrant was necessary before the legal sum-mons of the plaintiff. The ECHR also found that, although the prosecution had begun in 2008, the applicant had been brought under the arrest war-rant on 09.03.2010, without being summoned before, although on other occasions the applicant had complied with his obligation to present be-fore the courts for a hearing. [21, par.94-96]

“Information (consideration) of the ac-cusation has two meanings: one restricted and another broader, general.” [22, p.36]

“In the narrow sense, communication of the accusation is the procedural act that is ful-filled after a person is put under accusation and consists in the fact that the criminal investigation body communicates to the accused the merits of the accusation, in other words, informs him on the facts provided by the criminal law.” [22, p.36]

“In a broader sense, imputation may be the act of notification and its prosecution which, although are different and not coinciding in time, may be inserted in the same act. But, although the notification is a different act than the previous one – the indictment, this communication is the main content of the indictment. ” [22, p.36]

The summoning of a person before the prosecutor is made by written summons. The summons can also be made by telephone note or by electronic means. The summons may also be made by e-mail or by any other electronic mes-saging system if the prosecutor has the necessary technical means to prove that the summons have been received. In some cases, the summons of the accused may be made personally by the criminal investigation officer or by the agent empowered to issue the summons.

Upon presentation of the person against whom an indictment ordinance has been issued, the prosecutor will verify the identity of the ac-cused, as well as the powers of the other partici-pants, if they have not previously participated in other actions performed by the prosecutor. The indictment ordinance is brought to light and the content of the incrimination that is brought is explained. After submitting the accusation, the prosecutor will explain to the accused his rights and obligations provided in Articles 66 and 277 of the CPC. The accused must receive a copy of

țiuni, de asemenea, se consemnează în ordonanța de punere sub învinuire.

Se termină acest act cu semnarea ordonanței de către învinuit, apărător și alte persoane care participă la această acțiune. Semnăturile se aplică pe ordonanța de punere sub învinuire, indicându-se data și ora.

„Refuzul învinuitului de a semna trebuie evitat prin explicarea faptului că semnătura sa este aplicată nu în vederea recunoașterii învinuirii, ci pentru confirmarea actului de înaintare a acușării.

Dacă învinuitul refuză totuși să semneze, în ordonanță este făcută o mențiune în această privință” [23, p.111]. „Apărătorul semnează ordonanța indiferent de poziția învinuitului, inclusiv în cazul refuzului” [6, p.656].

Când învinuitul este minor, în afară de apărător, trebuie să asiste în mod obligatoriu pedagogul sau psihologul la înaintarea acușării.

După înaintarea acușării, învinuitul se audiază imediat în prezența apărătorului. Învinuitul este audiat în aceeași zi în condițiile prevăzute în art.104 CPP.

Specificul declarațiilor învinuitului rezultă din două aspecte antagoniste:

- învinuitul este persoana care ar putea cunoaște cel mai veridic împrejurările cauzei și deci ar dispune în unele cazuri de un spectru mai larg de informații decât alți participanți în proces;
- este cel mai interesat subiect de rezultatul final al procesului penal și adesea nu urmărește dezvăluirea adevărului.

Tradițional, declarațiile învinuitului se divizează în două grupe:

1) *de recunoaștere a vinovăției*. În conformitate cu prevederile art. 103 alin. (2) CPP, recunoașterea vinovăției de către persoana învinuită de săvârșirea infracțiunii poate fi pusă în baza învinuirii doar în măsura în care este confirmată de fapte și circumstanțe ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză. Articolul 76 alin. (1) lit. g) și h) din Codul penal al RM prevede că căința sinceră și contribuția activă la descoperirea infracțiunii se consideră circumstanțe atenuante, care se exprimă în relevarea de către învinuit a informației veridice de care dispune;

2) *de negare a vinovăției*. Aceste declarații la

the indictment and written information on his rights and obligations. These actions are also recorded in the indictment.

This act ends with the signing of the ordinance by the accused, the defense counsel and other persons participating in this action. The signatures are applied on the indictment ordinance, indicating the date and time.

“The refusal of the accused to sign must be avoided by explaining that his signature is applied not in order to recognize the accusation, but to confirm the act of filling the accusation.

If, however, the accused refuses to sign, a mention is made in the ordinance in this regard.” [23, p.111] “The defense counsel signs the ordinance regardless of the position of the accused, including in case of refusal.” [6, p.656]

When the accused is a minor, in addition to the defense counsel, the pedagogue or psychologist must be required to be present during accusation submission.

After the accusation submission, the accused is immediately heard in the presence of the defense counsel. The accused is heard on the same day under the conditions provided in Article 104 of the CPC.

The specificity of the statements of the accused results from two antagonistic aspects:

- the accused is the person who could know the most truthful circumstances of the case and, therefore, would have in some cases a wider range of information than other participants in the process;
- he is the most interested subject in the final result of the criminal trial and often does not seek to reveal the truth.

Traditionally, the statements of the accused are divided into two groups:

1) *admission of guilt*. In accordance with Article 103 paragraph (2) of the CPC, the admission of guilt by the person accused of committing a crime can be based on the accusation only insofar as it is confirmed by the facts and circumstances resulting from all the existing evidence in question. Article 76 paragraph (1) letters “g” and “h” of the Criminal Code of the Republic of Moldova stipulates that sincere repentance and active contribution to the discovery of the crime

fel trebuie controlate în contextul celorlalte probe din dosar. Orice dubii sunt în favoarea învinuitului. Învinuitul nu poate fi forțat să mărturisească împotriva sa sau împotriva rudelor sale apropiate ori să-și recunoască vinovăția și nu poate fi tras la răspundere pentru refuzul de a face astfel de declarații. Datele comunicate de învinuit nu pot servi ca probe dacă ele se bazează pe informații a căror sursă nu este cunoscută. Dacă declarațiile învinuitului sunt bazate pe spusele altor persoane, este necesar ca și aceste persoane să fie audiate.

Persoana care efectuează urmărirea penală, înainte de a-l audia pe învinuit, îl întreabă numele, prenumele, data, luna, anul și locul nașterii, precizează cetățenia, studiile, situația militară, situația familială și persoanele pe care le întreține, ocupația, domiciliul și altă informație necesară pentru identificarea lui.

Audierea învinuitului de fiecare dată se începe cu întrebarea dacă acceptă să facă declarații asupra învinuirii care i se încredințează. În cazul în care învinuitul refuză să facă declarații, aceasta se menționează în procesul-verbal al audierii.

Furnizarea declarațiilor de către învinuit nu este o obligație, ci un drept al lui. Pentru refuzul de a face declarații sau pentru declarații falsificate cu intenție învinuitul nu este tras la răspundere. Dacă învinuitul acceptă să facă declarații, atunci procurorul îl întreabă dacă recunoaște învinuirea înaintată și îi propune să facă în scris explicații asupra acesteia, iar dacă învinuitul nu poate scrie sau refuză să scrie personal declarația, acest fapt este consemnat în procesul-verbal.

Învinuitul face declarații în privința fondului acuzațiilor ce i se aduc, în privința împrejurărilor cauzei pe care le cunoaște și în privința probelor adunate deja în dosar.

Nu se permite audierea bănuțului, învinuitului, inculpatului în stare de oboseală, precum și în timpul nopții, decât doar la cererea persoanei audiate în cazurile ce nu suferă amânare, care vor fi motivate în procesul-verbal al audierii.

Audierea învinuitului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a depus anterior. CtEDO critică prezentarea ilegală înainte de audiere a declarațiilor altei persoane pentru a corobora probele în acuzare [10,

are considered mitigating circumstances, which are expressed in the revelation by the accused of the truthful information available to him;

2) *denial of guilt*. These statements must also be checked in the context of the other evidence in the file. Any doubts are in the favor of the accused. The accused may not be compelled to testify against himself or his close relatives or to plead guilty and shall not be held liable for refusing to make such statements. The data communicated by the accused cannot serve as evidence if they are based on information whose source is not known. If the statements of the accused are based on the statements of other persons, these people also need to be heard.

The person conducting the criminal investigation, before hearing the accused, asks his name, surname, date, month, year and place of birth, specifies citizenship, education, military status, family status and dependants, occupation, domicile and other information needed to identify him.

The hearing of the accused each time begins with the question of whether he agrees to make statements on the charge against him. If the accused refuses to make statements, this shall be mentioned in the minutes of the hearing.

Providing the statements by the accused is not an obligation, but a right. The accused is not held liable for refusing to make statements or for intentionally falsifying statements. If the accused agrees to make statements, then the prosecutor asks him if he admits the accusation and proposes to make written explanations about it, and if the accused cannot write or refuses to write the statement in person, this fact is recorded in the minutes.

The accused makes statements regarding the merits of the accusation brought against him, regarding the circumstances of the case he knows and regarding the evidence already gathered in the file.

It is not allowed to hear the suspect, the accused, the defendant in a stage of fatigue, as well as during the night, only at the request of the person heard in cases that do not suffer delay, which will be motivated in the minutes of the hearing.

The hearing of the accused cannot begin with the reading or recollection of the statements

paragr.28, 111].

Învinuitul, inculpatul nu poate prezenta sau citi o declarație scrisă mai înainte, însă poate utiliza notele sale asupra amănunțelor greu de memorizat.

CtEDO a calificat drept tratamente inumane și degradante utilizarea pe parcursul efectuării cercetării penale a unor tehnici de dezorientare sau de privare senzorială aplicate persoanelor supuse la interogatoriu prin utilizarea uneia dintre următoarele cinci tehnici de interogare: acoperirea capetelor persoanelor interogate, expunerea lor la un zgomot continuu și puternic, privarea de posibilitatea de a dormi înainte de interogatoriu, limitarea alimentației, obligarea celor interogați să rămână în picioare, la zid, într-o postură penibilă, timp de mai multe ore. S-a mai reținut că aceste mijloace de interogatoriu au fost folosite cumulativ în scopul obținerii de mărturisiri, al denunțării altor persoane sau pentru obținerea de informații și au cauzat suferințe fizice și morale puternice, au antrenat tulburări psihice acute în cursul interogatoriului, creând victimelor sentimente de teamă, angoasă, inferioritate, în scopul de a le înfrânge rezistența fizică sau morală [24].

Declarațiile bănuțitului, învinuitului se consemnează în procesul-verbal al audierii, întocmit în conformitate cu prevederile art. 260 și 261 CPP.

După terminarea audierii învinuitul semnează fiecare pagină a procesului-verbal de audiere și în întregime tot procesul-verbal, menționând că: „declarațiile sunt scrise de mine personal” sau „mi-a fost citit procesul-verbal și cele expuse corespund declarațiilor făcute, careva obiecții și demersuri nu am” urmând să fie semnat de procuror, învinuit, apărător și de reprezentant, pedagog sau psiholog în funcție de caz.

Este important ca procesul-verbal de audiere să fie semnat la data consemnării în el a declarațiilor și nu ulterior. *Reclamantul a susținut precum că el a fost condamnat în principal bazându-se pe declarațiile autodenunțătoare făcute sub presiunea relelor tratamente la 04 și 05.06. 1997. El nu a semnat aceste declarații, astfel exprimându-și refuzul cu cele ce i s-a impus să mărturisească la interogatoriu. Nici un proces-verbal nu a fost completat*

he has previously submitted. ECHR criticizes illegal before hearing of another person's statements to corroborate evidence in prosecution. [10, par.28, 111]

The accused may not present or read a written statement beforehand, but may use his notes on details that are difficult to memorize.

The ECHR has described as inhuman and degrading treatment the use of disorientation or sensory deprivation techniques applied to persons interrogated during the criminal investigation by using one of the following five interrogation techniques: covering the heads of the interrogated persons, their exposure to a continuous and loud noise, deprivation of the opportunity to sleep before interrogation, dietary limitation, forcing the respondents to stand, near the wall, in an awkward position for several hours. It was also noted that these means of interrogation were used cumulatively in order to obtain confessions, to denounce others or to obtain information and caused severe physical and moral suffering, caused acute mental disorders during interrogation, creating feelings of fear in victims, anxiety, inferiority, in order to defeat their physical or moral resistance. [24]

The statements of the suspect, the accused are recorded in the minutes of the hearing, drawn up in accordance with the provisions of Articles 260 and 261 of the CPC.

At the end of the hearing, the accused signs each page of the hearing report and the entire report, stating that: “the statements are written by me personally” or “my minutes have been read and the statements correspond to the statements made and I have no objections or approaches”, that should be also signed by the prosecutor, accused, defender and representative, pedagog or psychologist depending on the case.

It is important that the minutes of the hearing should be signed on the date on which the statements are recorded and not later. *The applicant alleged that he had been convicted mainly on the basis of self-denouncing statements made under pressure of ill-treatment on 04.06.1997-05.06.1997. He did not sign these statements, thus expressing his refusal with what he was forced to confess at the interrogation. No minutes were completed at the time*

la momentul acțiunilor de urmărire penală și dânsul a fost solicitat ulterior să semneze procesele-verbale doar în octombrie 1997. Atunci când el a refuzat, anchetatorul D. a specificat că reclamantul nu a căzut de acord să semneze. Acel anchetator a luat cauza sa în procedură după interogările din 04 și 05.06. 1997 și prin urmare nu a avut nici competența de a semna astfel de procese-verbale. Faptul că anchetatorul D. a semnat procesele-verbale în locul anchetatorului care inițial a procedat la audierea reclamantului, dovedește faptul că acele procese-verbale nu au fost semnate la 05.06.1997, în contradicție cu cele menționate în procese-verbale [11, paragr.43].

Schimbarea și completarea acuzării.

De regulă, punerea sub învinuire nu este succedată totdeauna cu terminarea urmăririi penale, fiind realizate încă un șir de acțiuni de urmărire penală, care dau posibilitatea de a acumula probe noi ce ar demonstra săvârșirea unei alte infracțiuni sau că învinuitul nu a comis acele fapte, pentru care anterior a fost pus sub învinuire. În legătură cu acest fapt acuzarea înaintată ceva mai devreme trebuie să fie schimbată sau modificată.

În acest sens, Curtea reține că încadrarea juridică a faptei stabilită prin ordonanța de începere a urmăririi penale reprezintă o versiune preliminară a organului de urmărire penală, care poate evolua în timp, în funcție de probele administrate. În același timp, încadrarea juridică stabilită prin ordonanța de punere sub învinuire nu este definitivă, aceasta putând fi schimbată până la elaborarea rechizitoriului. Astfel, Curtea reține că încadrarea juridică stabilită prin ordonanța de începere a urmăririi penale nu poate constitui un impediment pentru înaintarea unei noi învinuiri în privința unei persoane, dacă noua învinuire are o legătură intrinsecă cu fapta în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală [25, pct.30].

Dacă, în cursul urmăririi penale, apar temeiuri pentru schimbarea sau completarea acuzării înaintate învinuitului, procurorul este obligat să înainteze învinuitului o nouă acuzare sau să o completeze pe cea anterioară.

Dacă, în cursul urmăririi penale, învinuirea înaintată nu s-a confirmat într-o anumită parte a ei, procurorul dispune scoaterea persoanei de sub urmărirea penală în privința acestui capăt de în-

of criminal proceedings and he was subsequently requested to sign the minutes only in October 1997. When he refused, investigator D. specified that the applicant had not agreed to sign. That investigator took his case in the proceedings after interrogations on 04.06.1997-05.06.1997, and therefore had no power to sign such minutes. The fact that investigator D. signed the minutes instead of the investigator who initially proceeded to hear the applicant, proves that those minutes were not signed on 05.06.1997, contrary to those mentioned in the minutes. [11, par.43]

Changing and completing the charge.

As a rule the indictment is not always succeeded by the end of the criminal investigation, being carried out another series of criminal prosecution actions, which give the possibility to accumulate new evidence that would prove the commission of another crime or that the accused did not commit those facts, for which he was previously charged. In connection with this, the accusation made a little earlier must be changed or modified.

In this respect, the Court notes that the legal classification of the deed established by the order initiating criminal proceedings is a preliminary version of the criminal investigation body, which may evolve over the time. At the same time, the legal framework established by the indictment ordinance is not final; it can be changed until the accusation act is drafted. Thus, the Court notes that the legal framework established by the ordinance initiating criminal proceedings cannot constitute an impediment to the submission of a new charge against a person if the new charge is intrinsically related to the act in connection with which the criminal investigation was initiated. [25, point 30]

If, during the criminal investigation, there are grounds for changing or supplementing the accusation made against the accused, the prosecutor is obliged to submit a new accusation to the accused or to complete the previous one.

If, during the criminal investigation, the submitted accusation has not been confirmed in a certain part of it, the prosecutor shall order the removal of the person from the criminal investigation regarding this point of the accusation.

In this regard, the Constitutional Court notes that the legal framework established by the

vinuire.

În acest sens, Curtea Constituțională reține că încadrarea juridică stabilită prin ordonanța de începere a urmăririi penale nu poate constitui un impediment pentru înaintarea unei noi învinuiri în privința unei persoane, dacă noua învinuire are o legătură intrinsecă cu fapta în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală. În același timp, încadrarea juridică stabilită prin ordonanța de punere sub învinuire nu este definitivă, aceasta putând fi schimbată până la elaborarea rechizitoriului [25, pct.30].

Concluzii și recomandări. CPP nu prevede în mod obligatoriu ca calitatea de învinuit să fie anticipată de cea a bănuțului.

Dacă, după examinarea raportului organului de urmărire penală și a materialelor cauzei, procurorul consideră că probele acumulate sunt *concludente și suficiente*, el emite o ordonanță de punere sub învinuire a persoanei. Pentru întocmirea raportului ofițerului de urmărire penală nu sunt impuse aceste condiții de legislator.

Estimarea dacă într-o cauză concretă există probe suficiente pentru punerea sub învinuire ține de problema limitelor probatoriului, care în mod special nu este reglementată în CPP. Dacă obiectul probatoriului cuprinde totalitatea faptelor și circumstanțelor ce urmează a fi stabilite în conformitate cu art. 96 CPP, atunci limitele probatoriului răspund la altă întrebare – cât de multe probe sunt necesare și suficiente pentru a considera că obiectul probatoriului este stabilit. Este vorba în acest caz nu numai de cantitatea probelor, dar și de forța probantă a acestora (de ex., dacă sunt obținute din surse primare sau derivate) și de coroborarea lor. Limitele probatoriului diferă nu numai în funcție de specificul cauzei penale, de persoana care o instrumentează, dar și de etapa procesului penal. Ne putem convinge de justetea acestui raționament, comparând fundamentul probator necesar pentru atribuirea calității de bănuț cu cel necesar punerii sub învinuire (având în vedere definiția acestor subiecți principali din art. 63 CPP și respectiv art. 65 CPP).

În general nu considerăm rațional de a pune accent în acest context numai pe una din condițiile de admisibilitate a probelor indicate

ordinance to initiate the criminal proceedings may not constitute an impediment to the submission of a new charge against a person, if the new charge has an intrinsic connection with the act regarding to which the criminal investigation was initiated. At the same time, the legal framework established by the indictment ordinance is not final; it can be changed until the accusation act is drafted. [25, point 30]

Conclusions and recommendations:

The Criminal Procedure Code does not necessarily require that the quality of the accused should be anticipated by that of the suspect.

If, after examining the report of the criminal investigation body and the materials of the case, the prosecutor considers that the accumulated evidence is *conclusive and sufficient*, he issues an ordinance of indictment of the person. These conditions are not imposed by the legislator for the preparation of the report of the criminal investigation officer.

The assessment of whether there is sufficient evidence in a particular case to be charged is related to the issue of the limits of evidence, which is not specifically regulated in the CPC. If the object of the evidence includes all the facts and circumstances to be established in accordance with Article 96 of the CPC, then the limits of the evidence answer another question – how much evidence is necessary and sufficient to consider that the object of the evidence is established. In this case, it is not only the amount of evidence, but also their probative force (for example: if they are obtained from primary or derived sources) and their collaboration. The limits of the evidence differ not only depending on the specifics of the criminal case, the person investigating it, but also the stage of the criminal process. We can be convinced of the correctness of this reasoning, comparing the probative basis necessary for attributing the quality of suspect with the one necessary for prosecution (considering the definition of these main subjects from Article 63 of the CPC and Article 65 of the CPC respectively).

In general, we do not consider it rational to emphasize in this context, only on one of the conditions of admissibility of the evidence indicated in the Article 95 paragraph (1) of the CPC, separately, that of the conclusion. So we can argue that

în art. 95 alin. (1) CPP, în mod separat, adică cel al concludenței. Deci putem susține că constatarea *admisibilității* probelor în cumul cu *cerința suficienței probelor*, în calitate de condiții obligatorii care ar motiva de principiu ordonanța de punere sub învinuire, poate justifica în drept procurorul să emită ordonanța de punere sub învinuire. Prin urmare, se impune la nivel de legislativ, înlocuirea cuvântului *concludente* cu cuvântul *admisibile* în dispoziția art.281 alin. (1) CPP.

the finding of the *admissibility* of evidence in conjunction with the *requirement of sufficient evidence*, as mandatory conditions that would motivate in principle the indictment ordinance, can justify in law, the prosecutor to issue the indictment ordinance. Therefore, it is required at the legislative level, the replacement of the word *conclusive* with the word *admissible* in the disposition of Article 281 paragraph (1) of the CPC.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. A se vedea: (Hotărârea din 19. 12. 1989 Kamasinski c Austriei (paragr. 79); Hotărârea din 25.03.1999 Pelissier și Sassi c. Franței (paragr. 51-52); Hotărârea din 25. 06. 2000, Mattoccia c. Italiei (paragr. 59).
2. Decizia Curții Constituționale nr. 141 din 22.11.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.169g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 63 alin. (3) și a articolului 282 alin. (1) din Codul de procedură penală.
3. Decizia Curții Constituționale nr.4 din 20.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 206g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 282 din Codul de procedură penală (durata maximă de menținere a statutului de învinuit al persoanei).
4. Igor DOLEA. Dumitru ROMAN. Tatiana VÎZDOAGĂ [et al.] Codul de procedură penală. Comentariu. Ch. 2005. 655 p.
5. HP CSJ nr.7 din 04.07.2005 Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale (pct.5.3).
6. Igor DOLEA. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ), Ch., Ed.CARTEA JURIDICĂ, 2016, 1172 p.
7. Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010).
8. A se vedea: ГОЛОВКО Л. и друг. Курс Уголовного процесса. Изд. Статут. Москва 2017. 1280 p.
9. Decizia CP CSJ din 29. 11. 2018. Dosarul nr. 4-1re-203/2018. Disponibilă: http://jurisprudenta.csj.md/search_plen_penal.php?id=1715
10. În cauza Grădinar c. Moldovei (Hot. 08..04. 2008, Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112886>
11. În cauza Vetrenco c. Moldovei (Hot. CtEDO, 18.05.2010).
12. Decizia CP CSJ din 25. 09.2012. Dosarul nr. 1ra -582/12.
13. În cauza Ghimp și alții c. Republicii Moldova (Hot. CtEDO 30.10. 2012).
14. Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27.05.2014 pentru controlul constituționalității Art. II al Legii nr. 56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul penal al Republicii Moldova (prescripția tragerii la răspundere penală) (Sesizarea nr. 27a/2014).
15. DCP CSJ 29. 10. 2019. Dosar nr. 1ra-1143/2019. Disponibilă:http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=14755.
16. A se vedea Hot. CtEDO: Pelissier și Sassi c. Franței din 25. 03. 1999 (paragr. 51). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/>

- eng?i=001-58226 ; Mattoccia c. Italiei din 25. 07. 2000, (paragr. 59). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58764>; Pennev c. Bulgariei, din 07. 01. 2010, (par. 33 și 42). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-96610>; Adrian Constantin c. României, din 12. 04. 2011 (paragr. 18). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123828>.
17. Decizia Curții Constituționale nr. 63 din 11.06.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 39g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolele 332 alin. (2) și 391 alin. (2) din Codul de procedură penală (încetarea procesului penal atunci când fapta constituie o contravenție și soluționarea cauzei conform prevederilor Codului contravențional).
18. A se vedea Hot. CtEDO Pelissier si Sassi c. Franței, (paragr. 53); Drassich c. Italiei, din 11. 12. 2007, (paragr. 34). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83896> ; Giosakis c. Greciei, din 03. 05. 2011, (par. 29). Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-104676>.
19. Hot. CtEDO Mattoccia c. Italiei din 25. 07. 2000.
20. DCP CSJ din 19.05. 2020. Dosar nr. 1ra-905/2020. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=15907.
21. Iustin Robertino Micu c. României, (Hot. CtEDO din 13.01.2015).
22. Magherescu D. Învinuirea și modificarea învinuirii. În: Revista națională de drept, 2004, nr. 8, august, p. 32-38.
23. ZAMFIR V. Instituția învinuirii în procesul penal. Teză de doctor în drept. Specialitatea științifică: 554.03 - Drept procesual penal. Chișinău, 2018 192 p.
24. Hot. CtEDO în cauza Irlanda c. Marii Britanii din 18.01.1978.
25. Decizia Curții Constituționale nr.50 din 31.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 59g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 326 alin. (11) din Codul penal și a unor prevederi din articolul 283 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Despre autori:

Tudor OSOIANU,

*doctor în drept, profesor universitar,
conferențiar universitar al Catedrei „Procedură
penală, criminalistică și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: tosoianu@gmail.com*

Dinu OSTAVCIUC,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ostavciuc@mail.ru*

About authors:

Tudor OSOIANU,

*PhD, university professor,
associate professor of the Chair “Criminal Procedure,
Forensics and Information Security”,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: tosoianu@gmail.com*

Dinu OSTAVCIUC,

*PhD, associate professor
rector of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: ostavciuc@mail.ru*